

**Posudek
na diplomovou práci Juraje Mikloviče**

"Presumpce neviný"

Diplomová práce studenta 5. ročníku Právnické fakulty UK v Praze Juraje Mikloviče, která je věnována problematice presumpce neviný, je psána se zevrubnou znalostí problematiky na základě nastudování potřebné literatury. Zvolené téma je nepochybně aktuální, a to už vzhledem k tomu, že je v současné době připravována nová kodifikace trestního práva procesního.

Předložená práce se po úvodu člení na kapitoly „Historie presumpce neviný“, „Právní prameny“, „Právní povaha presumpce neviný“, „Presumpce neviný jako základní zásada trestního řízení“, „Obsah presumpce neviný“, „Působnost presumpce neviný“, Presumpce neviný versus právo na informace“ a „Závěr“. Převážná většina kapitol je pak přehledně dělena na oddíly, případně i body. Na konci práce je připojen i přehled použité literatury, který svědčí o opatření dostatečného množství literatury pro zvolené téma, která byla i náležitým způsobem v práci využita a citována. V potřebné míře autor v práci využívá i judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu České republiky, jakož i rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, což je třeba hodnotit kladně.

Po stručném úvodu se diplomant v kapitole věnované historickému vývoji zabýval historickými prameny, ve kterých se objevuje zásada presumpce neviný, a to od Bible až po současné prameny. Správně přitom vysvětlil, že přestože kořeny presumpce neviný sahají až do dávných dob je právní závaznost a reálné respektování presumpce neviný až výsledkem teprve relativně nedávného vývoje. Náležitě přitom zhodnotil i období středověku a tzv. inkviziční trestní proces.

Podobně autor postupuje i v další kapitole věnované právním pramenům, ve které poukazuje, pokud jde o vnitrostátní předpisy, zejména na Listinu základních práv a svobod a trestní řád. Dostatečnou pozornost věnuje i mezinárodním smlouvám a dokumentům, včetně těch, které jsou zařazovány do komunitárního práva, zejména Zelené knize o presumpci neviný. Správně jsou závěry i o právní povaze presumpce neviný, kde se autor přiklonil k převládajícímu názoru, že presumpce neviný není právní domněnkou, byť je formulovaná jako vyvratitelná domněnka, nýbrž je procesní zásadou.

Jádro práce nepochybně tvoří kapitoly věnované obsahu a působnosti presumpce neviný a právu na informace ve vztahu k presumpci neviný. Určité nepřesnosti se autor dopustil, pokud zásadu zdrženlivosti (přiměřenosti) beze zbytku podřadil pod zásadu

presumpce neviný, jako zásadu, která je z ní odvozená, a to ještě s poukazem na práci Šámal, P. Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému. Praha: Codex Bohemia, 1999, s. 91 až 92 (na těchto stranách navíc není o této problematice vůbec pojednáno). Pojetí zásady zdrženlivosti (přiměřenosti) v této mé práci je jiné, byť určitá souvislost se zásadou presumpce neviný zde je uvedena (srov. zejména str. 359 a 360 této práce a dále i nález Ústavního soudu pod sp. zn. III. ÚS 612/06 citovaný na str. 34 diplomové práce). Pokud pak jde o princip „nemo tenetur“ bylo by vhodné se mu věnovat poněkud podrobněji, než činí autor na str. 32 až 33 s poukazem na některá rozhodnutí Ústavního soudu. V tomto směru je možno poukázat na inspirativní stať prof. Jana Musíla v „Poctě Dagmar Císařové k 75. narozeninám“ (Fenyk, J. ed.), Praha: LexisNexis CZ, 2007.

Velmi zajímavá je kapitola věnovaná vztahu presumpce neviný a právu na informace, ve které se autor zabývá nejen úpravou v trestním řádu a v zákoně o soudech a soudcích, ale i úpravou v tiskovém zákoně. Správně je např. ve vztahu k § 8a TrŘ poukázáno na to, že tímto ustanovením není zabezpečena rehabilitace těch podezřelých osob, u kterých se toto podezření nepotvrdilo. Dostatečnou pozornost autor věnoval i speciální úpravě v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže. V závěru této kapitoly autor nabízí i určité řešení konfliktu zásady presumpce neviný s ochranou osoby, která byla neoprávněně kriminalizována v tisku či v jiném veřejném sdělovacím prostředku, a to na základě úvah de lege ferenda s konkrétním návrhem na úpravu § 13 občanského zákoníku. Celkově lze tuto kapitolu hodnotit jako v zásadě dobře zpracovanou, neboť poskytuje poměrně podrobný přehled dosud publikovaných názorů, které autor hodnotí a v určitém rozsahu činí i vlastní závěry pokud jde o řešení problematiky.

Z toho pak vyplývají otázky pro obhajobu diplomové práce:

1. Proč není správné zásadu zdrženlivosti (přiměřenosti) podřazovat pod zásadu presumpce neviný?
2. Vysvětlíte podrobněji princip „nemo tenetur“ a problémy vymezení jeho hranic.

Práce je psána srozumitelně a na potřebné jazykové úrovni. Velmi dobrá je celková úprava práce a její přehledné členění.

Předložená diplomová práce zcela vyhovuje požadavkům kladeným na diplomovou práci. Navrhovaná známka – 2 až 3.

V Praze dne 25. března 2008

Vedoucí diplomové práce:
Prof. JUDr. Pavla Šámal, Ph. D.